

Region nadmorski Abda-Doukkala

Mohamed Mouhiddine

Instytut Geografii, Wydział Filologii i Nauk Humanistycznych, Uniwersytet Hassan II, Casablanca
e-mail: mouhiddine@yahoo.fr

Streszczenie

Badany region jest częścią południowego wybrzeża Mesety Marokańskiej. Usytuowany jest między El Jadida i Safi. Od południa ograniczają go wzgórza Mouissate, a od południowego wschodu wzgórza Rehamna. Rzeźba zmienia się wyraźnie w kierunku południowo-wschodnim.

Strefa nadmorska

Stanowi ją zespół monotonnych plaż, składających się głównie ze współczesnych, piaszczystych wydym (w różnym stopniu skonsolidowanych) oraz zwietrzelin skalnych (jura, kreda, pliocen, czwartorzęd), które niekiedy oddziela od morza pas wydym zamykających lagunę (Sidi Moussa, Oualidia itp.). Wysokie klify, zbudowane ze skał kredowych (Jorf Lasfar, Cap Beddouza, Sidi Boucheta i Safi), górują nad oceanem i wznoszą się nawet do 50 m. Pas wydym nadmorskich tej strefy, datowany na młodszy czwartorzęd, zanika na południe od Beddouza.

Strefa wydym skonsolidowanych (Sahel)

Strefa „Sahel” usytuowana jest między równiną Doukkala-Abda i wybrzeżem. Od Atlantyku oddziela ją równina nadbrzeżna „Oulja”. Kształt wydym nadaje wybrzeżu charakterystyczną morfologię – długie ich grzbiety, równoległe do wybrzeża, oddzielone są podłużnymi obniżeniami międzywydmowymi o płaskich dnach. Sahel jest okresowym przybrzeżnym zbiornikiem wodnym. Na zachodzie tworzy on naturalną barierę dla wód powierzchniowych spływających do oceanu ze wzgórz Abda-Doukkala i z masywu Rhamna.

Ogólnie można przyjąć, że odwodnienie tej strefy ma charakter:

- **okresowy** – spowodowany krasowieniem skał węglanowych Sahelu,
- **endoreiczny** – spowodowany zamknięciem równin i płaskowyżu od strony zachodniej przez barierę Moghrébienne du Sahel.

Czynniki te spowodowały wystąpienie w czwartorzędzie dwóch procesów:

- osadzania węglanu wapnia i rozprzestrzeniania skorup wapiennych,
- akumulacji piasku i tworzenia wydym.

Dane klimatyczne

W tej południowej krainie średni roczny opad deszczu wynosi zaledwie 350 mm. Jednakże występujące na wybrzeżu mgły utrzymują wilgotność atmosfery, która częściowo wyrównuje niedobór wody spowodowany rzadkością opadów. Najważniejszą cechą klimatu jest występowanie silnych wiatrów, wiejących podczas całego lata z wyjątkową regularnością. Żadna wypukłość terenu nie jest w stanie im się oprzeć, żadne drzewo nie zdoła zmniejszyć ich niszczycielskiej akcji.

Klimatogram Emberger'a zalicza strefę Sahelu Abda-Doukkala do bioklimatycznego środowiska półpustynnego o łagodnej zimie.

Diagramy termiczno-opadowe Bagnouls'a i Gaussen'a pokazują, że okres suszy trwa tam od połowy kwietnia do połowy października, czyli sześć miesięcy (dla stacji Safi, El Jadida i Jamaa Shaim).

Zarys budowy geologicznej i rzeźby

Studia geologiczne i geomorfologiczne dotyczące zachodniej części Mesety Marokańskiej wskazują, że na szelfie kredowym, który pojawia się na krańcach północnych (okolice Jorf Lasfar) i południowych (Cap Beddouza), a także na kilku wysepkach (Had oulad Aïssa, Nord du Tnine Rharbia), Sahel jest zasadniczo zbudowany z osadów morskich złożonych z piasku wapiennego, datowanych na koniec trzeciorzędu (pliocen) lub na początek czwartorzędu.

Obecnie, powierzchniowe osady luźne Sahelu podlegają działaniu wiatru.